

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 09.02.1982, sp. zn. Sc 2/81, ECLI:CZ:NS:1982:SC.2.1981.1

Číslo: 3/1982

Právní věta: Je-li v místnosti ubytovacího zařízení, sloužící k přechodnému ubytování a nikoliv jako společná prostora tohoto zařízení, umístěn rozhlasový přijímač (§ 1 bod 1 vyhlášky č. 13/1974 Sb.), reproduktor účastnické stanice rozhlasu pod drátě (§ 2 odst. 1 a § 3 odst. 2 vyhlášky č. 146/1954 Ú. l. /č. 172/1954 Ú. v.) nebo televizní přijímač (§ 1 bod 2 vyhlášky č. 13/1974 Sb.), jenž je tam instalován provozovatelem ubytovacího zařízení, nejde tu při tomto umožnění uživateli místnosti poslouchat hudební díla, vysílaná rozhlasovou nebo televizní organizací, ze strany provozovatele ubytovacího zařízení a provozování nebo jiné užití díla (§ 13 odst. 1 a 2 zákona č. 35/1965 Sb.) neupravené již ustanovením § 16 zákona č. 35/1965 Sb.; nejde to užití hudebního díla k veřejnému nedivadelnímu provozování ve smyslu ustanovení § 1 a § 8 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 09.02.1982

Spisová značka: Sc 2/81

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Právo autorské

Předpisy: 196/1954 Ú. § 1.

§ 1

§ 16

§ 8 35/1965 Sb. § 13

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud Slovenské socialistické republiky z rozsudku z 27. 11. 1973 sp. zn. 1 Cz 61/73 (Vydaném v právní věci vedeného u bývalého městského soudu v Bratislavě pod sp. zn. 13 C 263/70 a řešené i krajským soudem v Bratislavě pod sp. zn. 8 Co 579/71) dospěl k právnímu závěru, že „pokiaľ sú v ubytovacom zariadení umiestnené, a to nie v spoločných priestoroch (ako sú haly, recepcie a spoločenské miestnosti), ale v priestoroch určených iba individuálnym užívateľom (napr. v hotelových izbách) samostatné prijímače nezapojené na žiadnu centrálu a neodkázané na žiadne sprostredkovanie pomocou osobitných zariadení inštalovaných prevádzateľom ubytovacieho zariadenia, ide iba o príjem vysielaného diela. Nerozširuje sa pri ňom okruh verejnosti, ktorému je určené vysielanie a ktorý zodpovedá poštu evidovaných prijímačov, nedochádza k ďalšiemu rozširovaniu diela a ani k inému zásahu do autorských práv. Ide o jednoduchý (nie hromadný) príjem

diela, na vysielanie ktorého je vysielajúca organizácia oprávnená a za ktoré dostáva autor od vysielajúcej organizácie autorský honorár. Nemožno preto považovať umiestnenie individuálnej prijímacej stanice v hotelovej izbe za hudobnú produkciu v zmysle vyhlášky č. 220/1954 Ú. V. Opačný výklad by viedol k tomu, že by sa z titulu jedného požitia diela (z jeho vysielania priznával autorovi dvakrát nárok na odmenu: raz voči vysielajúcej organizácii a raz voči majiteľovi prijímača. Keďže vysielajúca organizácia platí za vysielanie diela Ochrannému zväzu autorskému autorský honorár, niet dôvodu na priznávanie ďalšej odmeny, ak dochádza iba k príjmu vysielanej relácie a nie k ďalšiemu rozširovaniu diela. Treba teda zistiť, za čo sa účtuje autorská odmena: či za umožnenie príjmu vysielaných diel v spoločných miestnostiach ubytovacích zariadení (za ktoré je nárok na odmenu vždy a či za umožnenie príjmu v hotelových izbách. Ak ide o príjem v hotelových izbách, treba rozlišovať medzi preberaním vysielaného diela priamo z éteru, prípadne zo siete rozhlasu po drôte, a medzi prípadmi, keď sa vysielaná relácia prijíma mimo hotelovej izby a do izby sa prenáša až osobitným zariadením; v tomto druhom prípade je nárok na odmenu opodstatnený.“

Naproti tomu Nejvyšší soud České socialistické republiky v rozsudku z 30. 12. 1980 sp. zn. 3 Cz 84/79 (vydaném v právní věci vedené u okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 12 C 229/75 a řešené i krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 13 Co 335/76), jakož i v některých dalších rozsudcích o stížnostech pro porušení zákona, dospěl k právnímu závěru, že od vysílání díla rozhlasem a televizí je třeba odlišovat reprodukci díla, která se uskutečňuje pomocí rozhlasového nebo televizního přijímače. Reprodukce vysílaného díla není součástí vysílání, neboť není uskutečňována v rámci práva organizace provozující rozhlas nebo televizi dílo vysílat. Jde o další nakládání s vysílaným dílem. Zda při reprodukci hudebního díla náleží autorovi odměna za tvůrčí práci, lze vyložit vzhledem k ustanovení § 13 odst. 1, věta první, autorského zákona je po zjištění, zda v konkrétním případě jde o některou z výjimek uvedených v § 15 autorského zákona. Jestliže organizace provozující ubytovací zařízení umožňuje hotelovým hostům v rámci poskytované ubytovací služby (§ 300 a násl. o. z.) prostřednictvím rozhlasových nebo televizních přijímačů v hotelových pokojích vnímání vysílaných hudebních děl, překračuje tím meze reprodukce vysílaných děl pro svou interní potřebu a jde proto o takové užití díla, za které přísluší autorovi odměna (§ 13 odst. 1, věta první, autorského zákona). Otázka, zda reprodukce hudebních děl prostřednictvím rozhlasových nebo televizních přijímačů, umístěných v hotelových pokojích, je či není veřejným užitím díla, není přitom vzhledem k ustanovení § 13 odst. 1 autorského zákona z hlediska samotného vzniku autorského práva na odměnu za užití jeho díla právně významná. Posouzení, zda toto další užití hudebního díla má charakter veřejného užití, má však význam pro výši autorské odměny. Jestliže by totiž další užití díla mělo charakter veřejného nedivadelního provozování hudebního díla, bylo by třeba provést výpočet výše odměny podle příslušných ustanovení vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb., vydané ve smyslu § 13 odst. 2 autorského zákona. Pokud by další užití díla nemělo charakter veřejného nedivadelního provozování hudebního díla, byla by výše autorské odměny závislá na jiné vyhlášce, která by se vztahovala na daný způsob užití díla nebo na smlouvě uzavřené mezi autorem a uživatelem díla. Kdyby taková odpovídající vyhláška upravující výši honoráře ani smlouva neexistovaly, vycházel by soud v případě sporu o výši autorské odměny (§ 13 odst. 1 autorského zákona) v první řadě z analogického použití obsahem a účelem nejbližší vyhlášky, případně nebyl-li by takové postup v konkrétním případě možný, určil by výši autorské odměny volnou úvahou ve smyslu ustanovení § 136 o. s. ř. podle zásad vyplývajících z ustanovení § 13 odst. 1, věta druhá, autorského zákona. O veřejném užití díla ve smyslu autorskoprávních předpisů půjde tehdy, přesahuje-li užití díla meze osobní potřeby toho, kdo díla užije. Reprodukce hudebních děl rozhlasovými a televizními přijímači umístěnými v hotelových pokojích, která v rámci ubytovací služby umožňuje vjem těchto hudebních děl okruhu předem individuálně neurčených osob, je proto veřejným provozováním uvedených děl, neboť jejich reprodukce přesahuje tu meze užití děl pro interní potřebu organizace provozující ubytovací zařízení. I když je hostu ponecháno na vůli, zda rozhlasový nebo televizní přijímač použije nebo ne, možnost volit vnímání díla či ho nevyužívat nic nemění na osobě pořadatele kterékoliv hudební produkce ani na jeho povinnosti zaplatit honorár za

provozování díla; proto i organizace provozující ubytovací zařízení, která reprodukuje vysílání hudebního díla pomocí rozhlasových a televizních přijímačů umístěných v hotelových pokojích, zůstává pořadatelem hudební produkce bez ohledu na to, zda hotelový host možnost vnímání těchto děl skutečně využije či nikoliv. Z těchto důvodů je nutné pro výpočet výše provozovaných honorářů za reprodukci hudebních děl rozhlasovými a televizními přijímači umístěnými v hotelových pokojích použít vyhlášku č. 196/1954 Ú. l. I. kdyby tu závislost sazby provozovacího honoráře na cenové skupině provozovny vylučovala (hotely jsou totiž, jak vyplývá z oborové normy ministerstva obchodu ČSR a SSR č. ON 73 5412 kategorizovány podle tříd) přímé použití ustanovení § 8 odst. 2 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l., nebránila by analogickému použití téhož ustanovení, neboť jde o vyměření honoráře za veřejně nedivadelní provozování hudebních děl. Ustanovení § 8 odst. 2 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb. výslovně používá nejen termínu hostinských provozoven, ale i ubytovacích provozoven, přičemž reprodukce hudebních děl rozhlasovými a televizními přijímači v hotelových pokojích nebyla zahrnuta do výjimek obsažených v ustanovení § 11 citované vyhlášky. Nutno proto dovodit, že při stanovení výše provozního honoráře za provozování (reprodukcí) hudebních děl rozhlasovými a televizními přijímači umístěnými v hotelových pokojích, je možné přímo použít ustanovení § 8 odst. 2 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb.

Podle ustanovení § 27a odst. 1 zákona o organizaci soudů a o volbách soudců (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 19/1970 Sb.) předseda Nejvyššího soudu ČSSR přikázal senátu Nejvyššího soudu ČSSR k zaujetí stanoviska sjednocení výkladu ustanovení § 13 zákona č. 35/1965 Sb. o dílech literárních a uměleckých (autorského zákona) a ustanovení § 1 a § 8 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb., o sazbách provozních honorářů za veřejně nedivadelní provozování hudebních děl, protože sledování nejvyšších soudů republik (§ 27 odst. 1 zákona o organizaci soudů a o volbách soudců 1)) byla Nejvyšším soudem ČSSR zjištěna rozdílnost výkladu uvedených ustanovení zákona a vyhlášky v rozhodnutí senátů Nejvyššího soudu České socialistické republiky a Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky. Ve smyslu ustanovení § 27a odst. 2 zákona o organizaci soudů a o volbách soudců 1) se předseda Nejvyššího soudu ČSSR k této otázce ještě před jejím přikázáním senátu Nejvyššího soudu ČSSR k zaujetí stanoviska vyjádření generálního prokurátora ČSSR, předsedy Nejvyššího soudu České socialistické republiky a předsedy Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky.

Generální prokurátor ČSSR ve svém vyjádření uváděl, právním hodnocení věci je třeba přihlížet i k obsahu vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb., neboť tu jede o obecně vydaný předpis na základě zmocnění obsaženého v ustanovení § 13 odst. 2 autorského zákona, a to orgánem k tomu příslušným. V souvislosti s otázkou vzniku autorova práva na odměnu za využití díla ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 autorského zákona nelze vycházet striktně z toho, že toto právo nemůže být omezeno či vyloučeno prováděcími předpisy, když vyhláška má upravovat pouze sazby autorských odměn. Je proto třeba vycházet především z ustanovení § 8 v návaznosti na § 1 citované vyhlášky. Podle názoru generálního prokurátora ČSSR se Nejvyšší soud SSR v rozsudku sp. zn. 1 Cz 61/73 v tomto směru vypořádal jak s otázkou, kdy šíření vysílaného díla a jeho další využití je už hudební produkcí, tak i s otázkou, kdy jde o prostý (nikoliv hromadný) příjem díla, k jehož vysílání je vysílající organizace oprávněna a za který autor dostává od vysílající organizace autorský honorář. Umístění individuální přijímací stanice v hotelovém pokoji nelze tedy považovat za hudební produkci ve smyslu vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.).

Předseda Nejvyššího soudu ČSR ve svém vyjádření zdůraznil, že podle ustanovení § 13 odst. 1, věta první, autorského zákona náleží autorovi (s výjimkami uvedenými v § 15) odměna za tvůrčí práci za každé užití díla. Toto právo nemůže být omezováno ani vyloučeno předpisy vydanými na základě ustanovení § 13 odst. 2 autorského zákona, které mohou upravovat jen sazby autorských odměn pro určité způsoby užití díla, pro něž byly vydány. Je-li dílo vysílané rozhlasem nebo televizí reprodukováno nad rámec osobní potřeby uživatelem rozhlasového nebo televizního přijímače, je

nutno rozlíšit jednak autorskoprávní vztah mezi autorem a vysílající organizací, jehož předmětem je vysílání díla (za které přísluší autorovi odměna od vysílající organizace), jednak autorskoprávní vztah mezi autorem a tím, kdo vysílané dílo reprodukoval, jestliže jde o reprodukci vysílaného díla nad rámec osobní potřeby provozovatele přijímače (za něž přísluší odměna autorovi od tohoto provozovatele). Tak je tomu i v případě reprodukce hudebních děl pomocí rozhlasových a televizních přijímačů umístěných v hotelových pokojích. Otázka, zda reprodukce jako další užití díla má povahu veřejného nedivadelního provozování, není vzhledem u ustanovení § 13 odst. 1, věta první, autorského zákona právně významná z hlediska právního základu, nýbrž jen hlediska výše autorské odměny. Pokud jde o odlišné chápání pojmu veřejnosti v rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR sp. zn. 1 Cz 61/73 a pokud jde o argumentaci o dvojím honorování, které nepřihlíželo k rozdílným vztahům subjektů a konečně ani k podstatně rozdílné výši sazeb, poukazovalo vyjádření předsedy Nejvyššího soudu ČSR na to, že podle smluv Ochranného autorského svazu s rozhlasem a televizí dostává Ochranný svaz autorský z jednoho přijímače roční paušál 1,60 Kčs až 1,80 Kčs, kdežto sazby vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb. jsou mnohonásobně větší (i u nejnižší sazby u rozhlasu po drátě činí sazba 8,- Kčs, přičemž toto zařízení bývá spíše instalováno na jednotlivých pokojích než ve společenských prostorách). Pokud se rozsudku Nejvyššího soudu SSR sp. zn. 1 Cz 61/73 uznává za další šíření díla jeho rozvádění po jednotlivých místnostech pomocí reproduktorů napojených na rozhlasovou ústřednu provozovatele ubytovacího zařízení, poukazovalo vyjádření na to, že se toto rozhodnutí nezabývá blíže otázkou, zda se uznává jen sazba za rozhlasovou ústřednu (tj. 40,- až 140,- Kčs) či také sazba 20 za každý další napojený reproduktor, tedy především za reproduktory instalované v jednotlivých pokojích, u nichž sazba je srovnatelná se sazbou za rozhlasové přijímače, které ovšem dávají hotelovému hostu širší výběr programů.

Předseda Nejvyššího soudu SSR ve svém vyjádření poukazoval na to, že „autorovi prislúcha odmena za tvorivú prácu (§ 13 ods. zákona č. 35/1965 Zb.) pri každom použití diela, pričom za použitie sa považuje aj jeho vysielanie v rozhlase alebo v televízii. Každý majiteľ rozhlasového alebo televízneho prijímača platí rozhlasu a televízii za používanie svojho prijímača poplatok. Tento poplatok platí rozhlasu a televízii aj hotelová organizácia, a to z každého svojho prijímača, teda aj z každého rozhlasového a televízneho prijímača, ktorý má umiestnený v každej hotelovej izbe. Za vysielanie diela v rozhlase alebo televízii platí rozhlas, prípadne televízia ochrannému zväzu autorskému odmenu, pričom výška tejto odmeny sa určuje podľa počtu prijímačov, z ktorých dostáva rozhlas, prípadne televízia svoje poplatky. Vlastný príjem vysielaného diela nie je použitím diela, za ktoré by prislúchal ďalší nárok na autorskú odmenu. Tým, že majiteľ prijímača platí rozhlasu, prípadne televízii, za svoj prijímač poplatok, je oprávnený bez ďalšieho prijímať vysielané hudobné dielo. Platíť okrem tohto poplatku ešte aj ďalšiu autorskú odmenu by bol užívateľ povinný, keby okrem bežného príjmu došlo ešte k ďalšiemu použitiu diela, teda k tomu, že by sa dielo akýmkoľvek spôsobom ďalej šírilo. Za také šírenie diela treba považovať každé umožnenie vnímať dielo väčšiemu počtu obecnstva, než aký zodpovedá počtu bežných užívateľov jednotlivého prijímača. V takom prípade dochádza k ďalšiemu rozširovaniu diela, ktorého vykonávateľom je majiteľ prijímača. Keby hotelová organizácia platila iba z jedného prijímača a z tohto prijímača by potom rozvádzala príjem do jednotlivých izieb, tu by išlo o ďalšie rozširovanie diela, podobne ako k nemu dochádza, ak sa prijímané dielo sprístupňuje vo verejnej miestnosti (v hotelovej hale, v kaviarni, reštaurácii, bare, vo výčape alebo v klubovni a pod.). Že však nemôže ísť o použitie diela zakladajúce povinnosť platiť ďalšiu odmenu, ak sa umožňuje vnímanie vysielaného diela v takom rozsahu, aký zodpovedá bežnému príjmu prostredníctvom jediného prijímača, toho dokladom je sama legislatívna úprava určujúca napr. prevádzkový honorár za použitie technického zariadenia na šírenie hudby v prostriedkoch hromadnej dopravy. Podľa ustanovenia § 8 ods. 3 vyhlášky č. 220/1954 Ú. v. (č. 196/1954 Ú. l.) v znení vyhlášky č. 183/1968 Zb. platí sa honorár za použitie takýchto zariadení v autobusoch, vlakoch a lietadlách a pod., nie však v prostriedkoch dopravy nemajúci hromadný charakter. Nepovažuje sa teda za použitie diela zakladajúce nárok na odmenu za jeho šírenie, ak sa

technické zariadenie (prijímač) inštaluje v osobnom automobile, aj keď tento automobil slúži ako taxík“.

Kromě uvedených vyjádření, jejichž vyžádání ukládá ustanovení § 27a odst. 2 zákona č. 36/1974 Sb. (ve znění vyhlášeném pod č. 19/1970 Sb.), měl senát Nejvyššího soudu ČSSR dále ve spisech Nejvyššího soudu ČSR a Nejvyššího soudu SSR k této problematice také vyjádření dalších orgánů k této problematice také vyjádření dalších orgánů a organizací, zejména ministerstva kultury ČSR (č. 8365-XII/1, č. 8 408/80-XII/1 a č. j. 91/82), ministerstva kultury SSR (č. MK-2097/71-I, č. 4025/1974 a MK-4242/1981-22), ministerstva obchodu ČSR (č. 72 343/1976), ministerstva obchodu SSR (č. 184/II-1971), katedry občanského práva právnické fakulty University Karlovy v Praze z 21. 4. 1980, Ústavu práva autorského a práv průmyslových na právnické fakultě University Karlovy v Praze z 19. 3. 1980, Ústavu státu a práva ČSAV (č. 283/80) a Ústavu státu a práva Slovenské akademie věd (komise ČSAV a SAV pro autorská a průmyslová práva č. 264/71), jakož i vyjádření Ochranného svazu autorského v Praze z 26. 3. 1975 zn. práv.DrS) Ra a Slovenského ochranného svazu autorského z 5. 6. 1974 č. 410/74-III i koordinační rady ochranných organizací autorských ČSR a SSR z 5. 2. 1982.

Senát Nejvyššího soudu ČSSR zaujal podle ustanovení § 27 odst. 1 písm. c) zákona o organizaci a o volbách soudců (jehož úplné znění bylo vyhlášeno pod č. 19/1970 Sb.) stanovisko k zajištění jednotného výkladu ustanovení § 13 zákona č. 35/1965 Sb. o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorského zákona) a ustanovení § 1 a § 8 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb., o sazbách provozních honorářů za veřejné nedivadelní provozování hudebních děl, a to s těmito závěry: Je-li v místnosti ubytovacího zařízení, sloužící k přechodnému ubytování a nikoliv jako společná prostora tohoto zařízení, umístěn rozhlasový přijímač (§ 1 bod 1 vyhlášky č. 13/1974 Sb.), reproduktor účastnické stanice rozhlasu po drátě (§ 2 odst. 1 a § 3 odst. 2 vyhlášky č. 146/1954 Ú. l. /č. 172/1954 Ú. v.) nebo televizní přijímač (§ 1 bod 2 vyhlášky č. 13/1974 Sb.), jenž tam byl instalován provozovatelem ubytovacího zařízení, nejde tu při tomto umožnění uživateli místnosti poslouchat hudební díla, vysílaná rozhlasovou nebo televizní organizací, ze strany provozovatele ubytovacího zařízení o provozování nebo jiné užití díla (§ 13 odst. 1 a 2 zákona č. 35/1965 Sb.) neupravená již ustanovením § 16 zákona č. 35/1965 Sb.; nejde tu o užití hudebního díla k veřejnému nedivadelnímu provozování ve smyslu ustanovení § 1 a § 8 odst. 1 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 35/1965 Sb. o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorského zákona) náleží autorovi při každém užití díla (s výjimkami uvedenými v § 15 téhož zákona) odměna za tvůrčí práci. Výše odměny se řídí podle hodnoty díla a podle jeho společenského významu. Podle ustanovení § 13 odst. 2 citovaného zákona mohou být sazby autorských odměn, zejména za vydání, provozování a jiné užití díla upraveny vyhláškou ministerstva školství a kultury.

Rozhlasové a televizní organizace mohou vysílat díla již uveřejněná bez autorova svolení, jsou však povinny uvést autora i dílo a poskytnout autorovi odměnu za každé vysílání (§ 16 zákona č. 35/1965 Sb.).

Vysílání již uveřejněných děl autora rozhlasovými a televizními organizacemi je tedy v autorském zákonu zvlášť upraveným způsobem užití (provozování) díla ve vztahu k ustanovením § 13, § 14 a § 15 tohoto zákona. Užití díla tu uskutečňuje rozhlasová nebo televizní organizace a za toto užití díla je stíhá povinnost poskytnout autorovi odměnu, a to za každé vysílání tohoto díla. Právní úprava vysílání autorova díla rozhlasem a televizí předpokládá kromě tohoto užití díla pro účely vysílání nepochybně i příjem tohoto vysílání uživateli rozhlasových přijímačů nebo televizorů; nevylučuje tu ovšem možnost i jiného odvozeného užití díla vysílaného rozhlasem nebo televizí, na něž ustanovení §

16 zákona č. 35/1965 Sb. již přímo nedopadá a na něž se nevztahují ani ustanovení § 15, § 17 a § 18 téhož zákona. Ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 35/1965 Sb. uvádí např. vydání, provozování a jiné užití díla a zmocňuje v této souvislosti ministerstvo školství a kultury (nyní ministerstva kultury ČR a SSR) k upravení sazeb autorských odměn za ně vyhláškou.

K tomuto zmocnění se vztahuje vyhláška č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.), ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb., o sazbách provozních honorářů za nedivadelní provozování hudebních děl, která se ovšem neomezuje na upravení sazeb autorských odměn, ale upravuje i určité předpoklady pro jejich vyplácení a pobírání. Podle ustanovení § 1 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb. musí jít o užití hudebního díla s textem nebo bez textu k veřejnému nedivadelnímu provozování („hudební produkci“), jehož pořadatele pak stihá povinnost zaplatit provozovací honorář buď Ochrannému svazu autorskému v Praze, nebo Slovenskému ochrannému svazu autorskému v Bratislavě. Podle ustanovení § 8 odst. 2 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb. může jít i o pravidelně se opakující hudební produkce, při nichž jsou díla přenášena výlučně pro poslech rozhlasovými anebo televizními přijímači, magnetofony,

gramofony, popřípadě jinými reprodukčními zařízeními v hostinských (ubytovacích) provozovnách, a to buď s vybíráním vstupného nebo bez tohoto vybírání. Z těchto veřejných nedivadelních provozování hudebních děl („hudební produkci“) jsou v ustanovení § 11 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) některé hudební produkce (místním rozhlasem ne veřejných prostranstvích, při tryznách, pohřbech a náboženských úkonech, jakož i přednes hudebních děl při předvádění rozhlasových a televizních přijímačů a přehrávání zvukových snímků za účelem předvedení zákazníkovi), označeny jako produkce, za něž se provozovací honoráře neplatí.

Vyhláška č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) v znění vyhlášky č. 183/1968 Sb. je obecně závazným předpisem a ustanovení autorského zákona je proto třeba vykládat a používat v souvislosti s ustanoveními této vyhlášky, která placení honorářů spojuje zásadně s veřejným nedivadelním provozováním hudebního díla (hudební produkci). Na tuto vyhlášku obsahově navazuje i vyhláška č. 99/1958 Ú. l. (Ú. v.) ve znění zákonů č. 146/1971 Sb. (příloha D, položka 15 až 18), č. 33/1978 Sb. a č. 36/1978 Sb., která upravuje povolování veřejných koncertních a jiných hudebních produkcí, veřejných produkcí estrádních a artistických, podniků lidové zábavy a výhradní oprávnění ochranných organizací autorských; tato vyhláška se výslovně zmiňuje (§ 3 odst. 4) i o produkcích, při kterých jsou hudební díla provozována technickými zařízeními (rozhlasovými přijímači, reproduktory rozhlasu po drátě, gramofony, hracími automaty apod.), pokud tato zařízení jsou umístěna v místnostech přístupných veřejnosti (např. v hostincích, lázních, zotavovnách, rekreačních střediscích, místnostech závodních klubů, obchodních domech a prodejnách) a stanoví, že se na ně nevztahuje první věta § 3 odst. 4 citované vyhlášky o tom, že žádosti o povolení produkcí, na kterých mají být provozovány hudební díla s textem nebo bez textu, musí obsahovat úplný program s uvedením jednotlivých skladeb a jmen autorů.

V návaznosti na ustanovení § 12, § 14, § 15 a § 16 zákona č. 35/1965 Sb., která vymezují mezi způsoby užití děl jmenovitě jejich použití vysíláním rozhlasem nebo televizí (na něž navazuje poslech /vnímání/ rozhlasového nebo televizního vysílání bez dalšího jiného užití díla), vyplývá z obsahu, smyslu a účelu uváděných vyhlášek konkretizace provozování a jiného užití hudebního díla (§ 13 odst. 1 a 2 zákona č. 35/1965 Sb.) vedle poslechu (vnímání) tohoto vysílání uživatelem rozhlasového přijímače (§ 1 bod 1 vyhlášky č. 13/1974 Sb.), účastnické stanice rozhlasu po drátě včetně reproduktorů této stanice (§ 2 odst. 1 a § 3 odst. 2 vyhlášky č. 146/1954 Ú. l. /č. 172/1954 Ú. v.) nebo televizního přijímače (§ 1 bod 2 vyhlášky č. 13/1974 Sb.), a to ve smyslu provozování veřejné hudební produkce pořadatelem této produkce. Uvedená právní úprava uvádí takové znaky této veřejné hudební produkce, jež nelze chápat jinak než jako uspořádání hromadného kulturního, uměleckého nebo zábavního představení, tedy jako takové poskytování plnění ze strany organizace

(nebo jiného pořadatele), jež slouží k uspokojování společenských kulturních potřeb občanů, takže tu jde o služby poskytované podle zvláštních předpisů, jak to uvádí ustanovení § 222 občanského zákoníku (zákona č. 40/1964 Sb.).

Lze v této souvislosti poukázat také na to, že z vyhlášky č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl, vyplývá, že tato vícestranná mezinárodní smlouva používá v souvislosti s právem autorů dramatických, hudebně dramatických a hudebních děl udělovat souhlas k provedení svých děl pojmů „veřejné provozování“ a „veřejný přenos provozování a provedení děl“ (čl. 11).

Vybavení místností (prostor), které v hostinských (ubytovacích) provozovnách slouží k přechodnému ubytování (§ 300 o. z.) a nemají povahu společných prostor ubytovacích zařízení (§ 301 o. z.), rozhlasovými přijímači, televizními přijímači nebo reproduktory účastnické stanice rozhlasu po drátě, odpovídá tomu, co ustanovení § 301 o. z. označuje jako používání služeb, jejichž poskytování je s ubytováním spojeno, přičemž jde o poskytnutí služby bezprostředně souvisící s poskytnutím přechodného ubytování v místnosti určené k ubytování, aniž by přímo souviselo s používáním i společných prostor ubytovacího zařízení. Obsah této služby spojené s ubytováním odpovídá jinak obsahu služby půjčení věci organizací občanovi na dohodnutou dobu za úplat, jak tuto službu upravují ustanovení § 257 a násl. o. z. Účel sledovaný organizací (i občanem objedávajícím ubytování v místnosti ubytovacího zařízení té či oné třídy /kategorie/) při poskytování této služby spojené s ubytováním nelze také ve smyslu ustanovení § 35 o. z. vyložit tak, že tu jde o úmysl poskytnout (ze strany organizace) a vyslechnout nebo sledovat (ze strany občana) veřejné nedivadelní provozování hudebních děl (veřejnou hudební produkci), provozované k tomu účelu pořadatelem této produkce.

Nyní platná právní úprava poskytování odměn autorovi za užití hudebního díla vysílaného rozhlasem nebo televizí v případech možného dalšího užití těchto děl za účelem poslechu s využitím rozhlasového nebo televizního vysílání neobsahuje úplnou konkretizaci poskytování odměn při jednotlivých v úvahu přicházejících způsobech takové poslechu hudebního díla. Nerozlišuje tedy výslovně poslech např. uživatelem rozhlasového přijímače, televizního přijímače a účastnické stanice rozhlasu po drátě v domácnosti občanu nebo v dílnách, kancelářích a jiných provozních místnostech organizací jejími pracovníky, anebo vedle toho dále občanem v místnosti (prostoře) ubytovacího zařízení, jež mu byla poskytnuta k přechodnému ubytování, popřípadě občanem ve společných prostorách ubytovacích provozoven, jakož i v prostorách společenských, kulturních a hostinských zařízení, či při jiných hudebních produkcích uspořádaných pořadatelem této produkce, ani poslech vysílání rozhlasu a televize s využitím rozhlasového nebo televizního přijímače půjčeného občanovi (organizaci) k tomu oprávněnou půjčovnou průmyslového zboží (která sama je povinna přihlásit tento přijímač k evidenci podle ustanovení § 2 bod 3, věta druhá, vyhlášky č. 13/1974 Sb., jíž byl vydán rozhlasový a televizní řád). Jestliže však tato nyní platná právní úprava poskytování odměn autorovi za užití hudebního díla uvádí jmenovitě ty způsoby jejich užití, jež jsou označovány a charakterizovány jako veřejná nedivadelní provozování (hudební produkce), potom lze stěží bez dalšího dovozovat, že tato výslovná úprava již nebyla zapotřebí u jiných užití díla, u nichž povaha veřejných nedivadelních provozování hudebních děl není jejich typickým znakem. Za dané právní úpravy tuto povinnost poskytování odměn autorovi i u těchto posledně uváděných způsobů užití díla z právní úpravy proto přesvědčivě výkladem dovodit nelze. Pokud by se jevila společensky nežádoucí potřeba poskytování odměn také v těch případech užití díla, jež sama svou povahou nejsou jednoznačně veřejnými hudebními produkcemi (např. tedy i při poskytování rozhlasových přijímačů, televizních přijímačů nebo reproduktorů účastnické stanice rozhlasu po drátě umístěných v místnostech /prostorách/ ubytovacích provozoven sloužících k přechodnému ubytování, jež umožňuje ubytovaným osobám takovýto druh poslechu hudebních děl), potom by tu bylo zapotřebí rovněž výslovné právní úpravy, jež by zakládala povinnost i v takových případech poskytovat odměnu

autorům hudebních děl vedle odměny poskytované rozhlasovou a televizní organizací.

Současnou právní úpravu poskytování odměn autorům za užití jejich hudebních děl je třeba při jejím nynějším znění chápat v souvislosti s ustanovením souvisejících předpisů čs. právního řádu a vykládat ji v praxi soudů (státních notářství) s uplatněním všech prostředků výkladových, tedy vedle slovního (gramatického) výkladu i s použitím výkladu logického, systematického, historického atd.

V tomto smyslu senát Nejvyššího soudu ČSSR při zaujetí stanoviska k jednotnému výkladu ustanovení § 13 zákona č. 35/1965 Sb. a ustanovení § 1 a § 8 vyhlášky č. 196/1954 Ú. l. (č. 220/1954 Ú. v.) ve znění vyhlášky č. 183/1968 Sb., a to v tom rozsahu, pokud se výkladem těchto ustanovení zabývala obě shora uváděná rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR a Nejvyššího soudu SSR (nikoliv tedy v souvisících dílčích výkladových otázkách, jimiž se zabýval ve svém rozhodnutí jen jeden z těchto soudů), dospěl k výkladovým závěrům uvedeným ve výroku tohoto stanoviska, jež jsou v podstatě shodné nebo obdobné právním závěrům, k nimž dospěl také generální prokurátor ČSSR a Nejvyšší soud Slovenské socialistické republiky.

1) zákona č. 36/1964 Sb., jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 19/1970 Sb.